

Министерство образования Республики Беларусь

Учреждение образования

«Гомельский государственный университет

Имени Франциска Скорины»

Д.Д.ПАВЛОВЕЦ, Г.Л.ДВОРНИК

БЕЛОРУССКАЯ ЛИТЕРАТУРА

**методическое указания
по выполнению контрольных заданий
для слушателей подготовительных курсов**

Гомель

УО «ГГУ им. Ф. Скорины»

2011

МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ ПО ВЫПОЛНЕНИЮ КОНТРОЛЬНЫХ РАБОТ

Для поступления в высшие учебные заведения необходимо пройти обязательное централизованное тестирование, показать высокий уровень знаний по предмету.

Основным условием Вашего успеха являются систематические занятия по предмету в оставшееся до тестирования время. Это позволит качественно усвоить новый материал, ликвидировать пробелы в знаниях, приобрести опыт и уверенность в выполнении тестовых заданий.

Весь материал изучаемого предмета, соответствующий требованиям программы для учреждений, обеспечивающих получение общего среднего образования, разбит на 8 заданий (контрольных работ).

Каждая контрольная работа включает в себя проверочные тестовые задания для закрепления самостоятельно изученного материала. Это позволяет организовать регулярную самостоятельную работу и овладения необходимыми знаниями в соответствии с Программой для поступающих в ВУЗы Республики Беларусь.

Контрольная работа (конспект) выполняется в ученической тетради (12 листов) и вкладывается выполненное тестовое задание (правильные ответы обвести в кружок). Конспект обязательно должен содержать развернутый (подробный) план. Под каждым пунктом плана необходимо изложить (написать) его краткое содержание в виде:

1. имя автора, (обзор литературы).
2. его краткую биографию,
3. название произведения, его характеристика.
4. характеристика главных героев,

При подготовке к тестированию в первую очередь необходимо пользоваться школьными учебниками, а также другими учебными пособиями и справочными материалами, сборниками тестовых заданий по централизованному тестированию.

Частка А

А-1. Хто з названых дзеячоў культуры жыў і тварыў у старажытны перыяд развіцця беларускай літаратуры?

1. Францішак Багушэвіч.
2. Кастусь Каліноўскі.
3. Еўфрасіння Полацкая.
4. Андрэй Рымша.

А-2. Назавіце твор, які парадыруе паэму вядомага старажытнарымскага паэта Вергілія.

1. “Тарас на Парнасе”.
2. “Энеіда навыварат”.
3. “Прамова Мялешкі”.
4. “Ліст да Абуховіча”.

А-3. Сапраўднае імя Янкі Купалы

1. Антон Іванавіч Луцкевіч;
2. Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч;
3. Іван Дамінікавіч Луцэвіч.
4. Аляксандр Уладзіміравіч Прушынскі.

А-4. Назавіце сапраўднае імя М. Танка.

1. Мікалай Карлавіч Раманоўскі.
2. Мікалай Міхайлавіч Мятліцкі.
3. Сяргей Іванавіч Грахоўскі.
4. Яўген Іванавіч Скурко.

А-5. У якім універсітэце на першым этапе сваёй самастойнай дзейнасці Ф.Скарына атрымаў вучоную ступень бакалаўра?

1. У Падуанскім.
2. У Празскім.
3. У Кракаўскім.
4. У Кёнігсбергскім.

А-6. Як сам В.Дунін-Марцінкевіч вызначыў жанр “Пінскай шляхты”?

1. Трагікамедыя.
2. Сатырычная камедыя.
3. Фарс-вадэвіль.
4. Драма.

А-7. У вершы Я.Коласа “Родныя вобразы”

1. паказаны карціны беларускай прыроды;
2. расказваецца аб працы беларускага селяніна;
3. аўтар разважае пра вобразы беларускай літаратуры.
4. паэт расказвае пра сваю сям’ю.

А-8. Тэма беларускай мінуўшчыны асэнсоўваецца М.Багдановічам у вершы

1. “Летапісец”;
2. “Санет”;
3. “Мяжы”;
4. “Жывеш не вечна, чалавек”.

А-9. “Жыццё Еўфрасінні Полацкай” – гэта

1. храналагічнае апавяданне пра падарожжы;
2. твор старажытнай літаратуры, які апавядае пра жыццё і дзейнасць Еўфрасінні Полацкай як святой асобы;
3. проста біяграфія;
4. запіскі самой Еўфрасінні Полацкай у форме дзённіка.

А-10. Некаторы час Кірыла Тураўскі займаў царкоўную пасаду

1. мітрапаліта;
2. прыходскага святара;
3. тураўскага епіскапа;
4. пеўчага.

А-11. “Слова аб палку Ігаравым” напісана прыкладна ў

1. 1120-х гг.;
2. 1161 г.;
3. 1185 – 1187 гг.;
4. пачатку XIII стагоддзя.

А-12. У адной са сваіх прадмоў Ф.Скарына напісаў, што выдае кнігі

1. для носьбітаў улады і арыстакратыі, каб зрабіць іх больш мудрымі і цярымымі;
2. для шанавання Бога і навучання простых людзей;
3. для таго, каб праславіць Беларусь;
4. з прычыны сваёй прыроднай цікаўнасці.

А-13. Дзе і калі ўпершыню была надрукавана паэма “Тарас на Парнасе”?

1. У пецябургскім часопісе “Маяк”, у 1845 г.
2. У газеце “Вольная Беларусь” у 1918 г.
3. У газеце “Минский листок” у 1889 г.
4. У газеце “Наша ніва” ў 1906 г.

А-14. Кастусь Каліноўскі скончыў

1. Маскоўскі ўніверсітэт;
2. Віленскі ўніверсітэт;
3. Пецябургскі ўніверсітэт;
4. Варшаўскі ўніверсітэт.

А-15. Ф.Багушэвіч вызначае сэнс і змест дзейнасці беларускага мастака ў вершы

1. “Ахвяра”;
2. “Гора”;
3. “Мая дудка”;
4. “Не цурайся”.

А-16. Якому герою п'есы Янкі Купалы “Тутэйшыя” належаць наступныя словы: *“Якімі б раскошамі матэрыяльнымі нас ні надзялілі, ніколі яшчэ не будзем шчаслівы, пакуль чужая воля будзе гаспадарыць над нашай воляй...”*?

1. Маці Мікіты Зноска (Ганулі).
2. Аленцы Гарошка.
3. Янку Здольніку.
4. Лявону Гарошку.

А-17. У чым сутнасць спрэчкі герояў трылогіі Якуба Коласа “На ростанях” Лабановіча і айца Кірыла?

1. Яны спрачаліся пра рэлігію.
2. Яны спрачаліся пра час пачатку працы ў школе.
3. Яны спрачаліся пра тое, ці з'яўляецца Цельшына глушшу.
4. Яны спрачаліся пра стаўленне, адносіны да простага чалавека, селяніна.

А-18. Які з пералічаных пісьменнікаў прымаў удзел у Вялікай Айчыннай вайне ў якасці супрацоўніка газеты “За Савецкую Беларусь” Заходняга фронта?

1. Кузьма Чорны.
2. Кандрат Крапіва.
3. Якуб Колас.
4. Янка Брыль.

А-19. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра жыццё і творчасць Міколы Гусоўскага.

1. Паэма “Песня пра зубра” была напісана ў Рыме ў 1522 г.
2. Паэма “Песня пра зубра” была напісана на старабеларускай мове.
3. Вядома, што апрача паэмы “Песня пра зубра” Мікола Гусоўскі напісаў больш за дзесятак вершаў і яшчэ дзве паэмы.
4. Сапраўдная, поўная назва паэмы “Песня пра зубра” – “Песня пра постаць, дзікі нораў зубра і паляванне на яго”.

А-20. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра старажытную беларускую літаратуру.

1. Сымон Будны быў актыўным дзеячом Рэфармацыйнага (пратэстанцкага) руху, у 1558 – 1560 гг. выкладаў у пратэстанцкай школе.

2. Васіль Цяпінскі паслядоўна прытрымліваўся праваслаўнай веры і выдаў “Евангелле” на царкоўнаславянскай мове.

3. Дзеячы палемічнай літаратуры канца XVI – пачатку XVII стагоддзя (Мялецій Сматрыцкі, Афанасій Філіповіч і інш.) спрачаліся па пытанні прыняцця царкоўнай уніі (аб’яднання праваслаўнай і каталіцкай цэркваў з падпарадкаваннем новай уніяцкай царквы папе рымскаму).

4. Андрэй Рымша пісаў узнёслыя вершы ў гонар вядомых магнатаў: панегірыкі, эпіграмы (у той час так называліся вершы ўслаўляльнага зместу), вершы-апісанні гербаў знатных родаў.

5. “Прамова Мялешкі” напісана ў форме выступу шляхціца на сейме.

Частка В

В-1. Часткі якога твора якога аўтара маюць назвы “Украдзенае маленства” і “Вялікае скрыжаванне”?

В-2. Назавіце аўтара наступных радкоў:

*Я ўпарты, не кіну пачатае справы,
Каменне крышу, разграбаю пяскі,
Пад кпіны аматараў лёгкае славы
Капаю рэчышча ўласнай ракі.*

Як называецца гэты верш?

В-3. Атрыбуты твора, які Вам трэба вызначыць: турма, вясна, расцвіўшы куст бэзу, стражнік з вінтоўкай, іржавыя краты. Назавіце твор і яго аўтара.

В-4. Гэты беларускі паэт нарадзіўся ў даволі нязвыклым для беларускага пісьменніка месцы – у эстонскім горадзе Таліне. Хто гэта такі?

В-5. Назавіце аўтара, назву яго твора, у якім выведзены персанаж па прозвішчы Гукан.

В-6. Назавіце аўтара і яго твор, які пачынаецца так:

*“Хаты былі на востраве. Востраў гэты, праўда, не кожны прызнаў
бы за востраў – аб яго не плёскаліся ні марскія, ні нават азёрныя хвалі.
Навокал адно гніла куп’істая дрыгва ды моклі панурыя лясы”.*

В-7. У апавяданні Янкі Брыля “Галя” выкарыстоўваецца своеасаблівы мастацкі прыём паказу рэчаіснасці. Назавіце прыём.

В-8. Назавіце рэчыўныя “знакі бяды” ў аднайменнай аповесці В.Быкава.

В-9. Назавіце аўтара і яго твор, у які ўваходзяць часткі “Выйсце крыніц” і “Сякера пры дрэве”?

В-10. Як называецца наступны вобразна-выяўленчы сродак: “Від тропа, у якім уласцівасці адной з’явы пераносяцца на другую па прынцыпу ўпадабнення. ... Напрыклад, Я.Купала ў паэме “Курган” піша: “Пацяклі, паплылі за гадамі гады”.

Кантрольная работа № 2.

Частка А

А-1. Славуты аўтар “Словаў...”, павучанняў, казанняў, які жыў і дзейнічаў у XII стагоддзі, гэта –

1. Францыск Скарына.
2. Кірыла Тураўскі.
3. Сымон Будны.
4. Васіль Цяпінскі.

А-2. Хто з пералічаных літаратурных герояў не з’яўляецца персанажам “Пінскай шляхты” В.Дуніна-Марцінкевіча?

1. Пратасавіцкі.
2. Цюхай-Ліпскі.
3. Быкоўскі.
4. Альпенскі.

А-3. Сапраўднае імя і прозвішча Якуба Коласа

1. Іван Дамінікавіч Луцэвіч;
2. Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч;
3. Аляксандр Уладзіміравіч Прушынскі.
4. Антон Іванавіч Лявіцкі.

А-4. Адзіны прыжыццёвы зборнік М.Багдановіча называўся

1. “Гусляр”;
2. “Матчын дар”;
3. “Вянок”;
4. “Песні-жальбы”.

А-5. У якім годзе выйшла ў свет першая беларуская друкаваная кніга Ф.Скарыны?

1. У 1522 г.
2. У 1564 г.
3. У 1517 г.
4. У 1562 г.

А-6. У які час была напісана “Энеіда наываварат”?

1. У 1850-я гг.
2. У 1860-я гг.
3. Пасля 1812 г., не пазней за 1830-я гг.
4. У пачатку XX стагоддзя.

А-7. Дзе і калі быў надрукаваны першы твор Я.Купалы на беларускай мове?

1. У часопісе «Зерне», за 1904 год.
2. У газеце «Северо-Западный край», за 15 мая 1905 года.
3. У газеце «Минский листок» за 1906 год.

4. У газеце “Наша доля” ў 1906 годзе.

А-8. Як называўся першы і адзіны прыжыццёвы зборнік вершаў Алеся Гаруна?

1. “Евангелле ад Мамы”.
2. “Матчын дар”.
3. “Матчына душа”.
4. “Рукі маці”.

А-9. Еўфрасіння Полацкая паходзіла

1. з сялян;
2. з сям’і святара;
3. з князёў;
4. з месцічаў (гараджан).

А-10. Пра каго вядзецца размова ў наступным урыўку “Слова аб палку Ігаравым”: “...

А-14. Прадмова, у якой ёсць словы “*Братцы мілыя, дзеці Зямлі-маткі маёй! ... Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!*”, змешчана ў кнізе Ф.Багушэвіча

1. “Смык беларускі”;
2. “Дудка беларуская”;
3. “Тралялёначка”.
4. “Скрыпка беларуская”.

А-15. Хто такія “тутэйшыя” з аднайменнай п’есы Я.Купалы?

1. Людзі, якія нарадзіліся ў пэўным месцы, “тут”, “здешние”.
2. Людзі, народжаныя на Беларусі, для якіх не існуе паняцця беларускай нацыянальнай прыналежнасці і беларускага патрыятызму
3. Гэта сінонім назвы “беларусы”.
4. Усе тыя, хто маюць уладу, альбо прыслугоўваюць ёй.

А-16. Вызначце галоўную праблему, якую разглядае Я.Колас у трылогіі “На ростанях”.

1. Высмейванне мяшчанства і бездухоўнасці.
2. Пошук чалавекам сэнсу жыцця.
3. Пошук сяброў.
4. Пошук чалавекам сваёй “другой палавіны”.

А-17. Якую навучальную ўстанову з пералічаных скончыў М.Гарэцкі?

1. Магілёўскую гімназію.
2. Горацкае каморніцка-агранамічнае вучылішча.
3. Магілёўскую настаўніцкую семінарыю.
4. Магілёўскае рэальнае вучылішча.

А-18. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра жыццё і творчасць Кандрата Крапівы.

1. Кандрат Кандратавіч Крапіва нарадзіўся ў 1896 годзе ў вёсцы Нізок на Уздзеншчыне.
2. Сапраўднае прозвішча Кандрата Крапівы – Атраховіч.
3. У 1914 – 1918 гг. Кандрат Крапіва служыць у рускай арміі, удзельнічае ў Першай сусветнай вайне.
4. Кандрат Крапіва напісаў п’есы “Хто смяецца апошнім” і “Мілы чалавек” больш чым праз дваццаць пяць год пасля Вялікай Айчыннай вайны, у 1972 годзе.
5. У 1920 – 1923 гг. Кандрат Крапіва служыў у Чырвонай арміі і ў 1922 годзе пачаў друкаваць у газетах свае сатырычныя вершы.

А-19. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра жыццё і творчасць Міколы Гусоўскага.

1. Задума паэмы “Песня пра зубра” ўзнікла ў Рыме.
2. Задума паэмы “Песня пра зубра” ўзнікла на карыдзе (бою быкоў).

3. Задума паэмы “Песня пра зубра” ўзнікла па заказу рымскага папы Льва X.

4. Задума паэмы “Песня пра зубра” ўзнікла незалежна ад нейкіх заказаў і выпадкаў, сама па сабе.

5. Задума паэмы “Песня пра зубра” ўзнікла ў час знаходжання Міколы Гусоўскага ў складзе дыпламатычнай місіі ВКЛ у Ватыкане.

А-20. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра старажытную беларускую літаратуру.

1. Сымон Будны быў паплечнікам Ф.Скарыны (працаваў разам з ім).

2. Васіль Цяпінскі быў актыўным дзеячом Рэфармацыйнага (пратэстанцкага) руху, бачыў сваё прызначэнне ў пашырэнні асветы, на ўласныя грошы заснаваў друкарню.

3. Дзеяч палемічнай літаратуры канца XVI – пачатку XVII стагоддзя Мялецій Смяцкін выдаў у 1610 г. выдатную кнігу “Трэнас” (“Плач”), у якой абараняў праваслаўную царкву, але пазней адмовіўся ад праваслаўя і стаў уніятам.

4. “Летапісец вялікіх князёў літоўскіх” – адзін з самых першых летапісных твораў, прысвечаны палітычнай гісторыі Вялікага княства Літоўскага XIV – XV стст.

5. У “Прамове Мялешкі” невядомы аўтар вельмі хваліць Вялікага князя Літоўскага Жыгімонта I Старога: той быццам бы не вельмі любіў чужаземцаў, а больш захапляўся роднымі звычаямі.

Частка В

В-1. У якім творы якога пісьменніка выкарыстоўваецца маштабны вобраз-сімвал Вялікага скрываўлення?

В-2. У чатырнаццацігадовым узросце беларускі паэт напісаў геніяльны верш з такімі, у прыватнасці, радкамі:

.....
*Пайшла, пакінуўшы мне золкі і туманны,
Палынны жаль смугой ахутаных дарог,
Каб я хвілінны боль і горыч гэтай раны
Гадамі ў сэрцы заглушыць сваім не мог.*

.....
*Бывай, абуджаная ў сэрцы, дарагая,
Твой светлы вобраз панясу я па жыцці.
На ўсходзе дня майго заранка дагарае,
Каб позна вечарам на захадзе ўзысці.*

.....
*Стаю на ростанях былых, а з паднябесся
Самотным жаўранкам звініць і плача май.*

Назавіце аўтара і назву верша.

В-3. Прачытайце ўважліва наступны ўрывак з верша:

.....

*На захад ідуць цягнікі –
Лён,
Жыта,
Сасна і бяроза...*

*Гляджу і гляджу з-пад рукі,
Як наша юнацтва вывозяць.*

Назавіце аўтара і назву верша.

В-4. Лірычны герой гэтага верша ў сорок першым “палаючым годзе” ўспамінае:

.....
*Дым над хатай, снапамі прыціснуты ток,
Матчын спеў і гароды, прапахлыя кмінам...*

Толькі цяпер яго родныя мясціны выглядаюць так:

*Развіднела. А певень людзей не будзіў.
Цішыня. Мёртвы попел. Ні стуку, ні грукі.
Толькі клён, што мой бацька калісь пасадзіў,
Грэў на сонцы свае абгарэлыя рукі.*

.....
*Наліваліся кветкі сцюдзёнай расой,
І прамыла раса мае сумныя вочы,
Каб убачыў я ўсё, каб запомніў усё,
Каб я думаў пра помсту і ўдзень і уночы.*

Назавіце аўтара і назву верша.

В-5. Сюжэтную аснову гэтага твора склалі два наступных факты: “асэнсаванне чалавечага падзення” мужных людзей і гісторыя кіраўніка падполля, які быў аб’яўлены здраднікам. Назавіце твор і яго аўтара.

В-6. З якога твора якога аўтара ўзяты пададзены ніжэй урывак:

“Як тая рабіна, цвіла ў гэтае лета Ганна. Яшчэ, здаецца, учора была гарэза, падлетак, а вось ужо, глядзіце – у самай добрай пары дзяўчына, у самай красе сваёй! Калі толькі вырасла!”.

В-7. З якога твора якога аўтара ўзяты пададзены ніжэй урывак:

“Позняй восенню сорок трэцяга года на адным з самых спакойных перагонаў Беларускай чыгункі ўзарваўся нямецкі вайсковы эшалон.

Праз дзень, халодным, золкім досвіткам, бліжэйшую да месца катастрофы вёску акружылі карнікі”.

В-8. З якога твора якога аўтара ўзяты пададзены ніжэй урывак:

“Крыж пастаяў вясну і лета – на самай выспе над лесам і ровам, воддаль ад дарогі. ...нехта з высялкоўцаў назваў гэты пагорак Галгофай, ды так і пайшло: Галгофа ці гара Галгофа...”.

В-9. У якім творы якога аўтара ёсць персанаж з імем Чорны Война?

В-10. Назавіце літаратурны жанр, які адпавядае наступнаму вызначэнню: “Эпічны жанр, у якім раскрываецца гісторыя некалькіх (многіх) чалавечых лёсаў (пакаленняў), разгорнутая ў шырокай мастацкай прасторы і дастаткова працяглым часе”.

Кантрольная работа № 3.

Частка А

А-1. Вызначце твор, урывак з якога цытуецца:

*Яраславе і ўнукі вы ўсе Усяслава!
Апусціце ўжо сцягі свае,
Пахавайце мячы папчарбаны, бо слава
Ужо дзедава вас не спаўе!*

1. “Песня пра зубра”.
2. “Летапісец вялікіх князёў літоўскіх”.
3. “Прамова Мялешкі”.
4. “Слова аб палку Ігаравым”.

А-2. Як называлася газета, якую нелегальна выдаваў перад паўстаннем 1863 – 1864 гг. Кастусь Каліноўскі?

1. “Мужыцкая праўда”.
2. “Сялянская праўда”.
3. “Народная праўда”.
4. “Беларуская праўда”.

А-3. Які пісьменнік з пералічаных ніжэй пачаў свой творчы шлях у пачатку XX ст., да Першай сусветнай вайны?

1. Кузьма Чорны.
2. Кандрат Крапіва.
3. Максім Гарэцкі.
4. Аркадзь Куляшоў.

А-4. Вызначце правільнае прозвішча Алеся Гаруна.

1. Атраховіч.
2. Раманоўскі.
3. Прушынскі.
4. Лявіцкі.

А-5. Вызначце правільныя гады жыцця Францыска Скарыны.

1. 1530 – 1593.
2. Каля 1490 – каля 1551.
3. Каля 1540 – каля 1604.
4. 1629 – 1680.

А-6. Хто, паводле сучасных даследаванняў беларускіх літаратуразнаўцаў, з’яўляецца аўтарам “Энеіды навыварат”?

1. Канстанцін Вераніцын.
2. В.Дунін-Марцінкевіч.
3. Вікенцій Равінскі.

4. Францішак Багушэвіч.

А-7. Як называўся першы зборнік вершаў Я.Купалы?

1. “Песні жалбы”.
2. “Вянок”.
3. “Жалейка”.
4. “Матчын дар”.

А-8. Якуб Колас нарадзіўся

1. ў вёсцы Вязынка;
2. ў вёсцы Малая Багацькаўка;
3. ў вёсцы Акінчыцы;
4. ў вёсцы Нізок.

А-9. Сапраўднае імя Еўфрасінні Полацкай –

1. Яраслаўна;
2. Прадслава;
3. Звеніслава.
4. Гарыслава.

А-10. Адзін з самых вядомых твораў Кірылы Тураўскага –

1. “Слова пра веру хрысціянскую і лацінскую”;
2. “Слова па Вялікадні”;
3. “Слова пра цярпенне і любоў”.
4. “Слова пра закон і дабрадзеінасць”.

А-11. Для сваёй кнігавыдавецкай і асветніцкай дзейнасці Ф.Скарына выбраў менавіта Біблію, бо

1. на той час больш выдаваць не было чаго;
2. лічыў яе асновай пабожнасці, сродкам выхавання маральнасці і крыніцай разнастайных ведаў, а таксама жыццёвай мудрасці;
3. баяўся пераследаванняў з боку інквізіцыі.
4. як чалавек Сярэднявечча, лічыў усе кнігі, апрача “Бібліі”, грахоўнымі.

А-12. У які час была напісана паэма “Тарас на Парнасе”?

1. У 1850-я гг., не раней за 1852 г.
2. У 1880-я гг.
3. Пасля 1812 г., не пазней за 1830-я гг.
4. У пачатку XX стагоддзя.

А-13. Які характар мае мастацкі канфлікт “Пінскай шляхты” В.Дуніна-Марцінкевіча?

1. Філасофскі.
2. Агульнасацыяльны, грамадскі.
3. Псіхалагічны.
4. Сусветна значны.

А-14. Ф.Багушэвіч падпісаў зборнік вершаў “Дудка беларуская” псеўданімам

1. Сымон Рэўка з-пад Барысава.;
2. Гаўрыла з Полацка;

3. Мацей Бурачок.

4. Мацей Крапіўка.

А-15. Які гістарычны час адлюстраваны ў “Тутэйшых”?

1. 3 лютага 1918 года, калі Мінск быў заняты нямецкімі войскамі, і па чэрвень 1920 года, калі ў Мінск уступіла Чырвоная Армія.

2. 1918 год, утварэнне БНР.

3. 1919 год, утварэнне БССР.

4. 1920 год, белапольская акупацыя.

А-16. Што галоўны герой трылогіі Я. Коласа “На ростанях” Андрэй Лабановіч лічыць вельмі важным у жаночай натуры?

1. Прыгажосць, жаночкасць.

2. Працавітасць.

3. Багаты духоўны свет.

4. Вясёлы характар.

А-17. Хто з’яўляецца аўтарам верша, у якім ёсць наступныя радкі:

Толькі ў сэрцы трывожным пачую

За краіну радзімую жых, –

Ўспомню Вострую Брану святую

І ваякаў на грозных канях.

1. Янка Купала.

2. Максім Багдановіч.

3. Алесь Гарун.

4. Якуб Колас.

А-18. Вызначце правільныя гады жыцця Кандрата Крапівы.

1. 1914 – 1978.

2. 1912 – 1995.

3. 1896 – 1991.

4. 1917 – 1995.

А-19. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра жыццё і творчасць Міколы Гусоўскага.

1. У паэме “Песня пра зубра” расказваецца пра паляванне на гэтага магутнага звера.

2. У паэме “Песня пра зубра” расказваецца толькі пра знешні выгляд і нораў гэтага магутнага звера.

3. Сэнс паэмы “Песня пра зубра” – роздум аб жыцці беларускага народа, яго побыце, традыцыях, вераваннях.

4. Цэнтральны вобраз паэмы “песня пра зубра” – зубр – мае сімвалічны сэнс, увасабляе вобраз роднага краю, народа.

5. У паэме “Песня пра зубра” расказваецца не толькі пра магутнага звера беларускіх пушчаў, але і пра стваральную працу саміх беларусаў (сялян, пчаляроў, бортнікаў, плытагонаў, паляўнічых).

А-20. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра старажытную беларускую літаратуру.

а) Сымон Будны прыкладна ў 1560 – 1562 гг. заснаваў у Нясвіжы друкарню.

б) Васіль Цяпінскі пераклаў на беларускую мову “Евангелле” і надрукаваў яго, змясціўшы паралельна беларускі і царкоўнаславянскі тэкст у два слупкі на кожнай старонцы.

в) Дзеяч палемічнай літаратуры канца XVI – пачатку XVII стагоддзя Афанасій Філіповіч быў актыўным абаронцам праваслаўнай царквы і з гэтых пазіцый напісаў кнігу “Дыярыуш” (“Дзённік”).

г) Андрэй Рымша і Сімяон Полацкі былі вядомымі дзеячамі палемічнай літаратуры канца XVI – пачатку XVII стагоддзя.

д) Парадыйна-сатырычны твор “Ліст да Абуховіча” напісаны Цыпрыянам Камунякам.

Частка В

В-1. У гэтым творы ёсць такая сюжэтная лінія: Густаў Шрэдэр-старэйшы, яго жонка Гертруда едуць у Беларусь разам з сынам знайсці падараванае за ўратаванне Волечцы Нявадзе золата. Назавіце аўтара і назву твора.

В-2. Назавіце аўтара наступных радкоў:

Ёсць пад Стараю Русаю

руская вёска Лажыны.

Там, нібы ў Беларусі,

і вербы растуць і рабіны.

Там жаўцеюць

Прыгожыя

Краскі

За вёскай у лузе,

Там ржавеюць

Варожыя каскі,

Нібы ў Беларусі.

Як называецца гэты верш?

В-3. Назавіце беларускага пісьменніка, пра якога вядзецца гаворка: “Нарадзіўся ў маляўнічым кутку Беларусі, вёсцы Пількаўшчына, што на Мядзельшчыне. У 1923 годзе пайшоў у 1-ы клас польскай пачатковай школы ў суседнюю вёску Шклёнікава. 1927 год – уступленне ў камсамол. 1930 год – правоз у аўтобусе нелегальнай літаратуры на вачах у паліцэйскіх. Сакавік 1932 года – першае зняволенне ў Лукішкі за рэвалюцыйную дзейнасць. Май 1933 года – новы арышт, зноў Лукішкі. 1936 год – выхад першага зборніка вершаў”.

В-4. Хто з беларускіх пісьменнікаў у час Вялікай Айчыннай вайны служыў у складзе абмежаванага кантынгента савецкіх войск у Іране, вынікам чаго стала стварэнне вядомага цыкла твораў “Іранскі дзённік”?

В-5. Пра які твор якога аўтара вядзецца размова ў наступнай інфармацыі:

“Непасрэдным ітурушком да напісання рамана паслужыла гісторыя Івана Кірылавіча Кавалёва, аднаго з першых важнаў мінскага падполля. Пісьменніка вельмі ўразіла, што кіраўнікі падпольнага абкома партыі

наверылі ў магчымасць здрады Кавалёва толькі таму, што самі так і не здолелі ўстанавіць сувязь з Мінскам. А затым, ужо пасля вайны, яны ніяк не хацелі прызнаць сваю відавочную памылку”.

В-6. Вызначце назву твора і яго аўтара па наступнай інфармацыі: “У кожнага героя твора свой адметны характар, які выяўляецца і праз асаблівасці мовы. Зайчыка, напрыклад, мы вылучым сярод самага вялікага натоўпу па адметнай гаворцы і асаблівасцях паводзін. Жывецца яму нялёгка, сям’я ў яго вялікая, але ён прывык жартаваць і дзяцініцца, часам нават тады, калі няма для гэтага асаблівага поведы. Характар тугадума Пракопа Лесуна раскрываецца праз пісьменніцкую заўвагу аб тым, што гаворыць ён з такім намаганнем, “нібы воз сена падймае”. Камічныя рысы Андрэю Рудому надае яго звычка ўстаўляць недарэчы кніжныя словы, сэнс якіх падчас ён і сам добра не разумее”.

В-7. Задума гэтага твора пра італьянцаў узнікла ў час наведвання аўтарам Італіі. Назавіце твор і яго аўтара.

В-8. Персанаж якога твора якога аўтара помсціць ворагам, кінуўшы варожую вінтоўку ў калодзеж?

В-9. Пра які раман якога аўтара вядзецца размова ў наступнай інфармацыі:

“Як сведчыць запіс у дзённіку ..., пачатак рамана быў прыдуман 7 жніўня 1959 года. Метафарычны вобраз, закладзены ў назве кнігі, навеяны выглядам падмытай грушы на беразе Дняпра”.

В-10. Назавіце вобразна-выяўленчы сродак паводле наступнага вызначэння: “Мастацкае азначэнне, якое вобразна характарызуе прадмет, чалавека або жыццёвую з’яву. ... У большасці выпадкаў у ролі ??? выступаюць прыметнікі”.

Кантрольная работа № 4.

Частка A

A-1. Вызначце твор, урывак з якога цытуецца:

На Нямізе снапы сцелюць
Галовамі,
А малоцяць жа стальнымі
Іх цапамі.

На таку жыццё кладзецца
Неспадзейна,
І душу ад цела веюць
Безнадзейна.

1. “Слова аб палку Ігаравым”.
2. “Ліст да Абуховіча”.

3. “Шляхціц Завальня”.

4. “Жыццё Еўфрасінні Полацкай”.

А-2. З якога твора ўзяты пададзены ніжэй урывак:

“Праміж людзей і я штурхаўся

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМ.Ф.СКОРИНЫ

3. “Маладая Беларусь”.

4. “А хто там ідзе?”.

А-9. Якая падзея раз і назаўсёды вызначыла лёс Еўфрасінні Полацкай?

1. Будаўніцтва царквы Святога Спаса.

2. Паломніцтва ў Ерусалім.

3. Рашэнне стаць манахіняй.

4. Арганізацыя стварэння вядомага “Крыжа Еўфрасінні Полацкай”.

А-10. Кірыла Тураўскі быў выключна таленавітым майстрам жанру

1. хронікі;

2. жыцця;

3. слова-казання.

4. хаджэння.

А-11. У кнігах “Бібліі”, перакладзеных і надрукаваных Ф.Скарынай, ён уласнаручна напісаў

1. лірычныя адступленні;

2. паэмы;

3. прадмовы і пасляслоўі.

4. жыцці святых.

А-12. Публіцыстычныя матэрыялы ў нелегальнай газеце “Мужыцкая праўда”, якая выдавалася К.Каліноўскім, маюць форму

1. прытчы;

2. гутаркі;

3. апавядання.

4. казання (пропаведзі).

А-13. Вызначце правільныя гады жыцця Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча.

1. 1840 – 1900.

2. 1838 – 1864.

3. 1808 – 1884.

4. 1790 – 1851.

А-14. Зборнік вершаў Ф.Багушэвіча “Дудка беларуская” ўпершыню выйшаў у свет

1. у 1891 годзе ў Кракаве;

2. у 1892 годзе ў Кракаве;

3. у 1894 г.

4. у 1902 годзе ў Вільні.

А-15. Які персанаж трагікамедыі Янкі Купалы “Тутэйшыя” прамаўляе наступныя словы:

“Мы цвёрда стаялі на варце святога расійскага самаўладства і баранілі тутэйшую рускую народнасць ад “інародчаскага засілля”. Во яно што, меджду протчым!”.

1. Янка Здольнік.

2. Мікіта Зносак.

3. Спічыні.

4. Усходні вучоны.

А-16. У якім творы Якуба Коласа дзейнічаюць персанажы Андрэй Плех і Максім Заруба?

1. У першай частцы трылогіі “На ростанях” – аповесці “У палескай глушы”.

2. У другой частцы трылогіі “На ростанях” – аповесці “У глыбі Палесся”.

3. У апавяданні “Малады дубок”.

4. У трэцяй частцы трылогіі “На ростанях” – аповесці “На ростанях”.

А-17. Хто з’яўляецца аўтарам верша, у якім ёсць наступныя радкі:

Кінь вокам на увесь абшар зямлі:

Вось хату шчыльна абышлі

Парканы з гострымі цвікамі,

Пасыпаныя бітым шклом,

Глядзі – ў прасторах за сялом

Мяжамі

Падзелены на нівах каласы,

Ідуць канаўкі праз лясы,

І стопудовыя гранічныя каменні

Сярод лугоў бяскрайніх заляглі.

1. Янка Купала.

2. Якуб Колас.

3. Алесь Гарун.

4. Максім Багдановіч.

А-18. Дзе і ў якім годзе нарадзіўся Максім Гарэцкі?

1. Вёска Пасадзец на Лагойшчыне, у 1886 г.

2. Вёска Нізок на Міншчыне, у 1896 г.

3. Вёска Малая Багацькаўка на Мсціслаўшчыне, у 1893 г.

4. Вёска Боркі на Случчыне, у 1900 г.

А-19. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра жыццё і творчасць Міколы Гусоўскага.

1. У паэме “Песня пра зубра” згадваецца Вялікі князь Літоўскі Жыгімонт I Стары, які валадарыў у нашым краі ў час напісання твора.

2. У паэме “Песня пра зубра” існуе лірычны элемент: шматлікія эмацыянальныя адступленні, дзе аўтар выказвае свае адносіны да розных з’яў жыцця, да радзімы, расказвае пра акалічнасці напісання паэмы, разважае пра паэтычнае майстэрства.

3. У паэме “Песня пра зубра” асуджаюцца міжусобныя войны, з-за якіх пакутуе просты народ.

4. У паэме “Песня пра зубра” Мікола Гусоўскі сцвярджае, што Вялікі князь Літоўскі Вітаўт быў жорсткім і несправядлівым уладаром.

А-20. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра старажытную беларускую літаратуру.

1. У кнігах, перакладзеных і надрукаваных Ф.Скарынай, ён уласнаручна напісаў прадмовы.

2. Сымон Будны ў 1562 г. выдаў на беларускай мове кнігу “Катэхізіс”.

3. Васіль Цяпінскі напісаў “Прадмову” да свайго перакладу “Евангелля”, у якой заклікаў сучаснікаў быць вартымі славы продкаў, развіваць уласную мову і ўвогуле культуру, пашыраць асвету.

4. Дзеячы палемічнай літаратуры канца XVI – пачатку XVII стагоддзя (Мялецій Сматрыцкі, Афанасій Філіповіч і інш.) спрачаліся па пытанні далучэння Вялікага княства Літоўскага да Маскоўскай дзяржавы.

5. “Прамова Мялешкі” паводле жанравай прыроды – палітычны памфлет, пародыя на грамадскі парадак, норавы і моды.

Частка В

В-1. Назавіце беларускага пісьменніка, біяграфічныя звесткі якога прыведзены ніжэй:

“Нарадзіўся 11 сакавіка 1887 года ў вёсцы Новы Двор, недалёка ад Мінска, у сям’і чорнарабочага. у 1902 годзе скончыў рамесніцкае вучылішча. Працаваў сталяром у Мінску. Удзельнічаў у рэвалюцыйным руху. 4 сакавіка 1907 года быў арыштаваны ў падпольнай друкарні. У 1908 годзе быў асуджаны на дзевяцігадовую ссылку ў Сібір. У верасні 1917 года вярнуўся на радзіму. Памёр у ліпені 1920 года ў Кракаве”.

В-2. Прачытайце ўважліва наступны ўрывак з верша:

*Я – матчын спеў, я – матчыны трывогі,
Я – матчын гнеў, які ўставаў на ногі,
Гнаў смерць на Захад – у нару з нары –
Трацілаваю пугай перамогі.
Дыміліся сямі франтоў дарогі
За мной, як дынамітныя шнуры.*

Назовіце аўтара і назву верша.

В-3. Назавіце беларускага пісьменніка, біяграфічныя звесткі якога прыведзены ніжэй:

“У 1937 годзе быў выдадзены другі зборнік вершаў – “Журавінавы цвет”. Праз год выйшаў трэці зборнік “Пад мачтай”. Векапомны дзень 17 верасня 1939 года пісьменнік сустрэў у роднай Пількаўшчыне. Пачалася Вялікая Айчынная вайна. Накіраваны на службу ў франтавую газету “За Савецкую Беларусь”. У канцы 1942 года закончыў паэму “Янук Сяліба” – пра барацьбу беларускіх партызан з фашысцкімі захопнікамі. У 1945 годзе выходзяць кнігі “Вастрыце зброю” і “Праз вогненны небасхіл”. Пасля вайны за кнігу “Каб ведалі” прысуджана Дзяржаўная прэмія СССР. За кнігу “Нарачанскія сосны” – Ленінская прэмія СССР”.

В-4. З якога твора якога аўтара ўзяты пададзены ніжэй урывак:

*“Злосна сказаў: “Уставай, пяхота!
Мы не на пляжы, а на вайне”.
І лёг на змяіныя скруткі дроту,
І дзвесце салдацкіх запыленых ботаў
Прайшлі па яго спіне”.*

В-5. Вызначце назву твора і яго аўтара па наступнай інфармацыі:

“Твор быў напісаны ў гады так званай “хрушчоўскай адлігі”, якая наступіла пасля XX з’езда КПСС (1956), у 1960 – 1963 гадах. Галоўныя героі, прадстаўнікі творчай і навуковай інтэлігенцыі – журналіст Шыковіч і доктар Яраш, імкнуцца дазнацца праўду пра мінулае, каб рэабілітаваць тых, хто быў незаконна рэпрэсіраваны, і каб тым самым не дапусціць паўтарэння чагосьці падобнага ў будучым”.

В-6. Звесткі з біяграфіі якога пісьменніка прыведзены ніжэй:

“Нарадзіўся 8 лютага 1921 года ў вёсцы Глінішчы цяперашняга Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці. У 1938 годзе зрабіў няўдалую спробу паступіць у Маскоўскі інстытут гісторыі, філасофіі і літаратуры (МІФЛІ). Вярнуўся ў Хойнікі, працаваў загадчыкам аддзела райкома камсамола. У 1939 годзе ўсё ж паступіў у МІФЛІ. У 1939 годзе прызваны ў Чырвоную армію. Служыў на Украіне, у Данбасе, пасля – у Карпатах, удзельнічаў у далучэнні да Савецкага Саюза Паўночнай Букавіны (1939). З першых дзён Вялікай Айчыннай вайны трапляе ў самае пекла гарачых баёў на Збручы, пад Уманню, на Дняпры, пад Сінельнікавым, Растовам і Лазавой. У 1942 годзе цяжка паранены пад Растовам”.

В-7. Вызначце назву твора і яго аўтара па наступнай інфармацыі:

“Вялікая Айчынная вайна для беларускага народа – гэта не толькі гераізм, а найперш трагедыя. Гінулі не толькі тыя, хто ўзяўся за зброю, але і тыя, якіх традыцыйна адносяць да мірных жыхароў. Паратунак апошнія шукалі ў лесе, на балоце. Іх шукалі, вылоўлівалі, каб забіць. Сярод гэтых пакутнікаў былі і маладзіцы з немаўлятамі. Галодныя, мокрыя дзеці плакалі і міжвольна маглі выдаць фашыстам месца схованкі. Ад маці грамада патрабавала, каб яны сцішылі дзіця любой цаной. Былі выпадкі, калі маці фактычна з’яўляліся забойцамі сваіх дзяцей. Пра адзін з такіх выпадкаў, які здарыўся ў зоне, дзе партызаніў пісьменнік, ён ведаў. Такім чынам, сюжэт твора падказаны пісьменніку жыццём”.

В-8. Гераіня якога твора якога аўтара набыла бомбу за парсючка?

В-9. У якім творы якога аўтара героі ўтварылі суполку “Братэрства чартапалоху і шыпшыны”?

В-10. Назавіце мастацкі метада паводле наступнага вызначэння:

“Накірунак у сусветным мастацтве, шырока распаўсюджаны з другой паловы XIX стагоддзя, але праяўляў сябе і ў наступныя эпохі культурнага развіцця. Для гэтага накірунка характэрна імкненне да аб’ектыўнага паказу жыцця, што дасягаецца шляхам выкарыстання прынцыпаў сацыяльнага, гістарычнага і псіхалагічнага дэтэрмінізму (абумоўленасці) вобразаў. Мастакі гэтага накірунка спрабавалі паказаць свет ва ўсёй яго складанасці і супярэчлівасці, але разам з тым цэласна”.

Кантрольная работа № 5.

1 узровень

Да кожнага задання 1 узроўню дадзена 4 адказы, з якіх правільным з’яўляецца адзін. У апошнім слупку запішыце нумар правільнага адказу.

1. Назавіце твор, урывак з якога цытуецца

*Нашы лясы – гэта наша скарбонка і свіран,
Наша камора жывіцы, і дзёгцю і ягад,
Мёду і воску, куніцы і рознай дзічыны.
Так што, купец чужаземны, тугой калітою
Не паскупіўшыся, можна раскінуцца шчодро
І на таргах, і на менах – тавараў удосталь.*

1. “Песня пра зубра”
2. “Слова пра паход Ігаравы”
3. “Энеіда навыварат”
4. “Хроніка Быхаўца”

2. Якому паэту належыць паэма “Паляўнічыя акварэлькі з Палесся”?

1. А.Гурыновічу
2. Я.Лучыну
3. Ф.Багушэвічу
4. В.Дуніну-Марцінкевічу

3. Дзе і ў якім годзе нарадзіўся М.Багдановіч?

1. г. Мінск, у 1891 г.
2. г. Мінск, у 1887 г.
3. вёска Нізок на Міншчыне, у 1893 г.
4. вёска Пасадзец на Лагойшчыне, у 1886 г.

4. Назавіце сапраўднае імя Кузьмы Чорнага

1. Мікалай Кірылавіч Раманоўскі
2. Аляксандр Уладзіміравіч Прушынскі
3. Іван Дамінікавіч Луцэвіч
4. Кандрат Кандратавіч Атраховіч

5. Якім вобразам аўтар “Тараса на Парнасе” сцвярджаў ідэю нараджэння новай, дэмакратычнай літаратуры?

1. Булгарына
2. Грэча
3. Тараса
4. Зеўса

6. У якім жанры напісаны твор “Пінская шляхта” В.Дуніна-Марцінкевіча?

1. Бытавой камедыі
2. Фарсу-вадэвіля
3. Сцэнічнага жарту
4. Лібрэта оперы

7. Якім псеўданімам Ф.Багушэвіч падпісаў свой зборнік “Смык беларускі”?

1. Мацей Бурачок

2. Гаўрыла з Полацка
3. Сымон Рэўка з-пад Барысава
4. Яська-гаспадар з-пад Вільні

8. Гэты персанаж п'есы "Хто смяецца апошнім" К.Крапівы з'яўляецца ўвасабленнем дэмагогіі і ашуканства, духоўнай нікчэмнасці

1. Туляга
2. Гарлахвацкі
3. Чарнавус
4. Левановіч

9. Які гістарычны час адлюстраваны ў п'есе "Тутэйшыя" Я.Купалы?

1. З лютага 1918 года, калі Мінск быў заняты нямецкімі войскамі, і па чэрвень 1920 года, калі ў Мінск уступіла Чырвоная Армія.

2. 1918 год, утварэнне БНР
3. 1919 год, утварэнне БССР
4. Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. – рэвалюцыя 1917 г.

2 узровень

Да кожнага задання 2 узроўню дадзена 4 адказы, з якіх правільным з'яўляецца адзін. У апошнім слупку запішыце нумар правільнага адказу.

10. Як склаўся асабісты лёс М.Гарэцкага?

1. Скончыў жыццё самагубствам у 194 годзе
2. Быў расстраляны ў 1938 годзе
3. Быў расстраляны нямецкімі захопнікамі ў 1941 годзе
4. Памёр у 1944 годзе

11. З якім славутым пісьменнікам Я.Чачот пасябраваў з дзяцінства і на ўсё жыццё?

1. З А.Міцкевічам
2. З Я.Баршчэўскім
3. З У.Сыракомлем
4. З В.Дуніным-Марцінкевічам

12. Хто з названых беларускіх пісьменнікаў зрабіў першы поўны вершаваны пераклад "Слова пра паход Ігаравы"?

1. М.Багдановіч
2. Я.Купала
3. М.Гарэцкі
4. Р.Барадулін

13. Назавіце адзнакі быкаўскай пісьменніцкай манеры?

1. Маштабнасць, эпічнасць у адлюстраванні падзей
2. Прыхарошванне рэчаіснасці
3. Паэтызацыя рэчаіснасці

4. Дакладнасць, праўдзівасць, лаканічнасць

14. Якімі устаноўкамі кіраваўся Ул. Караткевіч у сваёй творчасці?

1. Вярнуць беларусам гонар за сваё мінулае
2. Расказаць праўду пра калектывізацыю
3. Фарміраванне ў сучаснікаў ўяўлення пра выключнасць беларусаў
4. Расказаць праўду пра Вялікую Айчынную вайну

15. Першы пражаніны зборнік Якуба Коласа меў назву

1. “Рунь”
2. “Абразкі”
3. “Бярозка”
4. Апавяданні”

16. Гэты верш – адзін з самых лірычных і музычных твораў М.Багдановіча. Ён напісаны ў жанры песні-раманса, пакладзены на музыку.

1. “Маладыя гады...”.
2. “Зорка Венера ўзышла над зямлёю...”.
3. “Маёвая песня” (“Па-над белым пухам вішняў...”).
4. “Прывет табе, жыццё наволі!...”.

17. Хто з перлічаных асоб **не з’яўляецца** героем “Слова пра паход Ігаравы”?

1. Князь Ігар
2. Князь Усяслаў Чарадзеі
3. Князь Вітаўт
4. Аўтар

18. Асноўны пафас творчасці Янкі Купалы

1. Нацыянальна-адраджэнскі
2. Пралетарскі
3. Дробнабуржуазны
4. Мяшчанскі

19. Знайдзіце адзін **няправільны** варыянт інфармацыі пра М.Гарэцкага

1. Выдатны паэт, літаратурны крытык
2. Выдатны пражанік, літаратурны крытык, драматург.
3. Гісторык і тэарэтык літаратуры, журналіст, фалькларыст
4. Грамадскі дзеяч, вучоны, публіцыст, літаратурны крытык

20. Знайдзіце адзін **няправільны** варыянт інфармацыі пра жыццё і творчасць Я.Коласа.

1. Нарадзіўся ў засценку Акінчыцы недалёка ад Стоўбцаў у сям’і малазямельнага селяніна, родам з вёскі Мікалаеўшчына
2. Закончыў Нясвіжскую настаўніцкую семінарыю

3. Дэбютаваў як паэт у 1905 г. у газеце “Северо-Западный край” вершам “Мужык”
4. Першы паэтычны зборнік меў назву “Песні жалбы” і выйшаў з друку ў 1910 г.

3 узровень

21. У гэтым творы бітва на рацэ Нямізе параўноўваецца з сяўбою, жнівом, малацьбой і пірам. *Запішыце назву твора.*

22. *Запішыце імёны паслядоўнікаў Ф.Скарыны.*

23. Спачатку меркавалася, што гэта будзе невялікая аповесць пра меліратараў, пра асушэнне балот у пасляваенны час. Потым аўтар вырашыў перанесці дзеянне ў даваенны час. Нарэшце выспела задума пачаць твор ад самых вытокаў – з першых гадоў станаўлення савецкага ладу на родным Палессі.

Запішыце прозвішча пісьменніка і назву твора.

24. Гэта паэт грамадзянскай лірыкі, які усё жыццё змагаўся за гуманізм, бараніў чалавека і чалавечнасць. Паэт сумленны і шчыры, змагар з бяздушным бюракратызмам, кар’ерызмам, бездухоўнасцю. У вершы “Краіна мая” паэт выгукнуў:

*Ні славы, ні скарбаў я не хачу,
Мне б толькі прыйсці непрыкметна,
Зямлю сваю пад нагамі адчуць,
Надыхацца родным паветрам.*

У апошнія гады свайго жыцця ўзняўся да пакаяння перад народам, прызнаў дарэмнасць ранейшых спадзяванняў і падзей: “Я плачу над лёсам сваёй Беларусі”.

Запішыце прозвішча гэтага паэта.

25. *Героіня якога твора Яна Баршчэўскага апісваецца наступным чынам:*

“Кабета тая незвычайна прыгожая. Вопратка яе белая, як снег, на галаве – чорны убор, і чорная хустка накінутая на плечы. Твар хоць і смуглы ад сонца і ветру, але гошы і паглядны, вочы жывыя, і заўсёды блішчаць на іх слёзы.”

4 узровень

Дайце пісьмовы адказ на пастаўленае пытанне

26. Старонкі беларускай гісторыі ў “Слове пра паход Ігараў” (5-6 сказаў).

27. Асаблівасці кампазіцыі рамана К.Чорнага “Пошукі будучыні” (5-6 сказаў).

28. Ахарактарызуйце ідэйны змест рамана “Сэрца на далоні” І.Шамякіна (5-6 сказаў).

5 узровень

Дайце разгорнуты пісьмовы адказ на пастаўленае пытанне

29. Сімвалы-знакі ў аповесці “Знак бяды” В.Быкава (іх асаблівасць і прызначэнне).

Кантрольная работа № 6

I узровень

Да кожнага задання 1 узроўню дадзена 4 адказы, з якіх правільным з’яўляецца толькі адзін. У апошнім слупку запішыце нумар правільнага адказу.

1. Вызначце правільныя гады жыцця Ф.Багушэвіча.
 1. 1808 – 1884
 2. 1840 – 1900
 3. 1876 – 1916
 4. 1891 – 1917
2. Назавіце імя галоўнага героя п’есы Я.Купалы “Раскіданае гняздо”
 1. Сымон Зяблік
 2. Незнаёмы
 3. Паніч
 4. Старац
3. Хто з’яўляецца галоўным героем паэмы Я.Лучыны “Паляўнічыя акварэлькі з Палесся”?
 1. Грышка
 2. Тарас
 3. Аліндарка
 4. Янка
4. Сапраўднае імя Змітрака Бядулі
 1. Антон Іванавіч Луцкевіч
 2. Аляксандр Уладзіміравіч Прушынскі
 3. Антон Іванавіч Лявіцкі
 4. Самуіл Ефімавіч Плаўнік
5. Першы паэтычны зборнік Якуба Коласа меў назву:
 1. “Жалейка”
 2. “Вянок”
 3. “Песні жалбы”
 4. “Матчын дар”
6. Які фальклорна-міфалагічны вобраз адсутнічае ў вершы П.Багрыма “Зайграй, зайграй, хлопча малы...”

1. Кажана
 2. Каршуна
 3. Ваўкалака
 4. Цмока
7. Цётка падпісала зборнік вершаў “Скрыпка беларуская” псеўданімам
1. Яська-гаспадар з-пад Вільні
 2. Гаўрыла з Полацка
 3. Мацей Бурачок
 4. Сымон Рэўка з-пад Барысава
8. Гэты твор Я. Коласа называюць энцыклапедыяй жыцця беларускага сялянства канца XIX ст.
1. “Сымон-музыка”
 2. “Новая зямля”
 3. “Кепска будзе”
 4. “Тарас на Парнасе”
9. Хто з герояў “Палескай хронікі” І. Мележа выступаў за калектывізацыю?
1. Васіль Дзяцел
 2. Яўхім Глушак
 3. Апейка
 4. Хоня

II узровень

Да кожнага задання 2 узроўню дадзена 4 адказы, з якіх правільным з’яўляецца толькі адзін.

10. Першадрукаром ва Усходняй Еўропе з’яўляецца
1. Іван Фёдараў
 2. Ф. Скарына
 3. М. Гусоўскі
 4. С. Полацкі
11. Трагедыя героя гэтага твора ў тым, што ва ўмовах тагачаснага грамадства ён не знайшоў свайго шчасця. Яго мара аб свабодным жыцці на сваёй зямлі не збываецца. Хворы, абясцілены жыццём, герой памірае, так і не здабыўшы жаданай волі. *Укажыце імя героя, назву твора і яго аўтара.*
1. Аліндарка, “Кепска будзе” Ф. Багушевіча
 2. Міхаіл, “Новая зямля” Я. Коласа
 3. Васіль, “Людзі на балоце” І. Мележа
 4. Сымон, “Раскіданнае гняздо” Я. Купалы
12. Штуршком для напісання паэмы “Песня пра зубра” М. Гусоўскага паслужыла
1. Замова Вітаўта

2. Замова Папы Льва X
 3. Паляванне на зубра
 4. Загад караля
13. Асноўнай тэмай верша “На пероне” М.Танка з’яўляецца
1. Трагічнае каханне і раставанне з любай
 2. Вымушаная эміграцыя беларусаў
 3. Спусташэнне акупантамі роднай краіны і вываз на захад яе багаццяў
 4. Ад’езд чырвонаармейцаў на фронт
14. Гэты беларускі пісьменнік аддаў даніну павагі нашым вольналюбівым продкам, удзельнікам паўстання 1863-1864 гг
1. Васіль Быкаў
 2. Іван Мележ
 3. Іван Шамякін
 4. Уладзімір Караткевіч
15. Да грамадзянска-палітычнай лірыкі М. Багдановіча адносіцца верш
1. “Маладыя гады”
 2. “Жывеш не вечна, чалавек...”
 3. “Пагоня”
 4. “Зорка Венера ўзышла над зямлею...”
16. Героем-праўдашукальнікам у паэме Ф.Багушэвіча “Кепска будзе” выступае
1. Бацька
 2. Айчым
 3. Аліндарка
 4. Асэсар
17. Да якой канфесіі апелюваў К.Каліноўскі ў сваёй “Мужыцкай праўдзе”?
1. Каталіцтва
 2. Праваслаўе
 3. Уніяцтва
 4. Лютэранства
18. Хто з’яўляўся рэктарам і выдаўцом пецяўбургскага часопіса “Незабудка”?
1. Я.Чачот
 2. А.Міцкевіч
 3. Я.Баршчэўскі
 4. У.Сыракомля
19. Знайдзіце няправільны варыянт інфармацыі пра беларускую літаратуру XIX ст.

1. Тэкст “Энеіда навыварат” дайшоў да нашага часу ва ўрыўках, а паэма “Тарас на Парнасе”—цалкам, у шматлікіх варыянтах.
 2. К.Каліноўскі выдаў усяго 6 нумароў газеты “Мужыцкая праўда”.
 3. Адна з цэнтральных праблем “Пінскай шляхты” В.Дуніна-Марцінкевіча – крытыка царскага чыноўніцтва.
 4. У творы Я.Баршчэўскага “Шляхціц Завальня” галоўнай прычынай нашчасцяў герояў выступаюць іх сувязі з нячыстай сілай.
20. Знайдзіце **няправільны** варыянт інфармацыі пра Я.Купалу
1. Нарадзіўся ў 1882 годзе
 2. Рэдагаваў газету “Наша ніва”
 3. Дэбютаваў як паэт у 1905г. у газеце “Северо-Западный край” вершам “Мужык”.
 4. Першы паэтычны зборнік меў назву “Песні жалбы” і выйшаў з друку ў 1910г.

III узровень

21. Якому беларускаму дзеячу належаць гэтыя словы: “... понеже от прирождения звери, ходящие в пустыни, знают ямы своя; птицы, летающие по воздуху, ведают гнезда своя; пчелы и тым подобная боронят ульев своих, -- тако ж и люди, игде зродилися и ускормлены суть по бозе, к тому месту великую ласку имають».

22. Гэта адзін з самых паэтычных жаночых вобразаў беларускай літаратуры ХХст, увасабленне годнасці і гордасці. Але гэта гераіня вымушана пайсці замуж за нялюблага. У творы гераіня параўноўваецца з грушай: “Як тая груша, цвіла ў гэта лета...” *Напішыце назву твора, яго аўтара, імя гэтай гераіні.*

23. У творчасці гэтага паэта адбылася складаная і гераічная эпоха: даваеннае жыццё з бунаўніцтвам “сацыялізму па-сталінску”, Вялікая Айчынная вайна. У 50-70-я гг. ён узняўся на вышыню філасоўскай ацэнкі рэчаіснасці, паглядзеў на жыццё з пазіцый вечнасці і часовасці, адмовіўся ад ілюстрацыйнага і рытарычнага мастацтва, стаў песняром агульначалавечых каштоўнасцей (“Новая кніга”, “Сасна і бяроза”, “Хуткасць”). Гэта пясняр-філосаф, які надаў беларускаму мастацтву слова рысы маштабнасці, узняў яго на сусветны ўзровень. *Запішыце прозвішча гэтага паэта.*

24. *Запішыце імя паэта па наступнай інфармацыі:* “Сваёй творчасцю ён значна пашырыў сувязі беларускай літаратуры з сусветнай. У яго паэзію разам з класічнымі формамі верша ўвайшлі многія вобразы і формы сусветнай паэзіі: санет, трыялет, рандо”. Найбольш перакладаў Верлена.

25. *Вызначце назву верша і яго аўтара:*
І засумуецца патомак,

Калі дазнаецца аб нас,
Што нейкі з нас хоць быў не зломак,
А плечы гнуў у крук не раз;
Не йшоў з адкрытымі вачыма
У свет і сцэжкі не прастаў,
А ўсёй магчымасці магчымай
Таптаў сляды, сябе таптаў

.....

Кантрольная работа № 7.

А1. Назавіце паэта, які сказаў

Маладыя гады, маладыя жаданні!

Ні жуды, ні нуды,

Толькі шчасце кахання.

1. Н. Гілевіч
2. М. Багдановіч
3. Я. Купала
4. П. Панчанка.

А2. Што для Купалы “Усяго старонка родная”, а для Коласа—“мой родны кут”?

1. Бацькаўшчына
2. поле
3. лес
4. сям’я

А3. У якім творы Дуніна-Марцінкевіча апавядаецца пра лёс дзяўчыны Кацярыны?

1. “Гапон”
2. “Пінская шляхта”
3. “Вечарніцы”
4. “Залёты”

А4. Хто з паэтаў сказаў:

Народ, Беларускі народ!

Ты цёмны, сляпы быццам крот!

1. Я. Колас
2. Ф. Багушэвіч
3. М. Багдановіч
4. Цётка

А5. Пра каго Я. Колас у трылогіі “На ростанях” пісаў: “Гэта яшчэ зусім маладая дзяўчына. Смуглая, круглатварая, жывая і быстрая. Фігура яе мерная і складная. Вочы бойкія і смелыя.”

1. Ядвісю.
2. жонку айца Кірыла.
3. Андросаву
4. сястру Ядвісі.

А6. Хто такі Аляксандр Прушынскі?

1. Ф. Багушэвіч

2. К. Чорны
3. Я. Купала
4. А. Гарун. 7.

A7. Назавіце аўтара верша, герой якога гаворыць:

О, каб я меў такія рукі,
Зямля, абняў бы я цябе,
Каб сцішыць гора тваё, мукі
І сілы даць у барацьбе.

A8. Хто напісаў: "...мова наша такая ж людская і панская, як і французская, або нямецкая, або іншая якая"?

1. Каганец
2. Колас
3. Багушэвіч
4. Багрым.

A9. Раман У. Караткевіча "Каласы пад сярпом тваім"—гэта:

1. Пенталогія
2. трылогія
3. тэтралогія
4. дылогія.

A10. Хто з паэтаў змайстраваў "Скрыпку беларускую"?

1. Багушэвіч
2. Багдановіч
3. Купала
4. Цётка

A11. Хто аўтар твораў "Маці". Галя", "Птушкі і гнёзды"?

1. Шамякін
2. Быкаў
3. Брыль
4. Навуменка.

A12. Чый псеўданім Мацей Бурачок?

1. Алаізы Пашкевіч
2. Івана Луцэвіча
3. Францішка Багушэвіча
4. Кастуся Каліноўскага

A13. Які твор беларускай літаратуры называюць энцыклапедыяй жыцця нашага народа ў XIX ст.?

1. "Курган"
2. "Родныя дзеці"
3. "На ростанях"
4. "Новая зямля"

A15. Хто з герояў "На ростанях" Я. Коласа гаворыць: "Чалавек жыве дзеля дабра, для служэння праўдзе, каб стварыць нейкія вартасці жыцця і каб быць карысным для іншых"?

1. Лабановіч
2. Садовіч
3. Тукала

4. Турсевіч

A16. Герой якога Багушэвічавага верша даводзіць, што “мазоль—працавітых значок, то медаль за труды і за муку.”

1. “Гора”
2. “Бог няроўна дзеле”
3. “Не цурайся!”
4. “Гора”.

A17. Назавіце твор старабеларускага перыяду, у якім услаўляюцца зубр і князь Вітаўт Вялікі.

1. “Біблія “Скарыны”
2. “На герб Льва Сапегі”
3. “Песня пра зубра”
4. “Хроніка Быхаўца”.

A18. Як называлася першая кніга, надрукаваная Скарынам?

1. “Буквар”
2. “Біблія руска”
3. “Апостал”
4. “Псалтыр”

A19. Хто з паэтаў пра год свайго нараджэння сказаў:

Ні буры, ні шторму тады не было,
Калі нарадзіўся я ў Таліне.

1. Куляшоў
2. Гілевіч
3. Танк
4. Панчанка.

A.20. У М. Багдановіча і Я. Коласа ёсць верш з аднолькавай назвай. Якой?

1. “Родныя вобразы”
2. “Санет”
3. “Песняру”
4. “Музыка”.

B1. Лірычны верш з 14 радкоў, --двух 4-х радкоў у двух 3-х радкоў, асаблівым размяшчэннем рыфмы.

B2. Хто пасля “Росквіту зямлі” пайшоў “Па песню, па сонца!” і патрапіў пад “Медзі дождж”, ад якога схаваўся ў “Зялёнай дуброве”, дзе сустрэў “Хлопцаў апошняй вайны”?

B3. Што, на думку М. Багдановіча, з’яўляецца сімвалам роднага краю?

B4. Назавіце аўтара і твор, у якім гаворыцца: “понеже от прирождения звери, ходящие в пустыни, знают ямы своя, птицы, летающие по воздуху, ведают гнезда своя.....—так и люди, игде зродилися к тому месту великую ласку имеют.»

B5. Назавіце твор Я. Купалы і імя героя, які гаворыць: «Ссячы дрэва—засохне, забяры ў чалавека зямлю--загіне».

B6. Хто з пісьменнікаў сказаў пра сябе:

Я расту вась тут пад плотам
І не так даўно ўзышла,
А ўжо многім абармотам

Рукі, ногі папаякла.

В7. Назавіце галоўнага героя паэмы Я. Купалы «Безназоўнае».

В8. Знайдзіце памылку і запішыце правільна. «Палеская хроніка»-- гэта раманы «Людзі на балоце», «Палескія рабінзоны», «Завеі, снежань».

В9. Які грамадска-палітычны дзеяч Беларусі згадваецца ў «Палескай хроніцы» Мележа і «Знаку бяды» Быкава?

В10. Якім творам дэбютаваў М. Багдановіч?

Кантрольная работа № 8.

Частка А

1. Першымі літаратурнымі творамі на землях Старажытнай Русі былі:
 1. летапісы;
 2. помнікі царкоўна-рэлігійнай пісьменнасці;
 3. жыцці;
 4. філасофскія трактаты;
 5. апокрыфы.
2. Біблія ў перекладзе з грэчаскай мовы азначае:
 1. летапіс;
 2. кніга;
 3. паданне;
 4. легенда;
 5. песня.
3. Назавіце гады жыцця Кірылы Тураўскага:
 1. каля 1130-1182гг.;
 2. 1044-1101гг.;
 3. каля 1120-1173гг.;
 4. 1490-1551гг.;
 5. каля 1530-1593гг.
4. Кульмінацыяй дзеяння “Жыцця Ефрасінні Полацкай” з’яўляецца:
 1. будаўніцтва царквы Святога Спаса;
 2. паломніцтва ў Іерусалім;
 3. заснаванне жаночага і мужчынскага манастыроў;
 4. рашэнне пастрыгчыся ў манахіні;
 5. стварэнне славы Крыжа Лазара Богшы.
5. На якой мове было напісана “Жыццё Ефрасінні Полацкай”?
 1. Царкоўнаславянскай;
 2. старажытнагрэчаскай;
 3. старабеларускай;
 4. лацінскай;
 5. старажытнаруская.
6. У чым выявілася гуманістычная паэзія аўтара “Слова пра паход Ігаравы”?
 1. У праслаўленні сілы рускай зброі;
 2. у сцвярдзенні агульначалавечых каштоўнасцей міру, любові, незалежнасці;
 3. у адкрытым выказванні супраць вайны як з’явы;
 4. у шырыні кругагляду;

5. у стварэнні вобразаў рускіх князёў.
7. У заключнай частцы “Летапісу вялікіх князёў літоўскіх” апавядаецца:
 1. пра палітычную гісторыю Падольскай зямлі;
 2. лёс чатырох сыноў навагрудскага князя Карыята Гедымінавіча;
 3. дынастычную барацьбу паміж князямі Кейстутам і Ягайлам;
 4. палітычную гісторыю Смаленскай зямлі.
8. Якія погляды выказаны Францыскам Скарынай у прадмове да “Псалтыра”?
 1. Выказвае прынцып прызнання еднасці паміж прыгожым, маральным і асветніцка-адукацыйным.
 2. Са сродкаў эстэтычнага пазнання вылучае музыку, якая нясе ў сабе сцвярдзальную аснову жыцця.
 3. Дае разгорнутую характарыстыку псалма як твора вялікай маральна-выхаваўчай сілы.
 4. Пералічвае і характарызуе розныя тыпы грамадскіх законаў.
 5. Адрасуе сваю працу людзям паспалітым.
9. Назавіце мастацкія асаблівасці паэмы Міколы Гусоўскага “Песня пра Зубра”:
 1. народна-песенныя інтанацыі;
 2. увядзенне двух вобразаў: апавядальніка і слухача;
 3. сутыкненне і сумяшчэнне вусна-паэтычнай традыцыі з рэнесансавай кніжнасцю;
 4. наяўнасць стрыманых лірычных адступленняў;
 5. увядзенне ў тканіну тэксту старонак уласнай біяграфіі.
10. Назавіце літаратараў другой паловы XVI-XVIII ст.:
 1. Мялецій Смятрыцкі;
 2. Афанасій Філіповіч;
 3. Андрэй Рымша;
 4. Мікола Гусоўскі;
 5. Сімяон Полацкі.
11. Назавіце твор з якога працытаваны радкі:

*А зёўс тады сядзеў у клеці,
Гарэлку з мёдам там сцябаў,
Без сораму, як малы дзеці,
З падоння пальцам калупаў.*

 1. “Тарас на Парнасе” Канстанціна Вераніцына;
 2. “Энеіда” Івана Катлярэўскага;
 3. “Энеіда” Вергілія;
 4. “Энеіда навыварат” Вікенція Равінскага.
12. Якія творы належаць пяру Яна Баршчэўскага?
 1. “Зухаватыя ўчынкі”;
 2. “Ваўкалак”;
 3. “Плачка”;
 4. “Сын Буры”.
13. Назавіце беларускіх пісьменнікаў, чыя творчасць прыпадае на XIX ст.:
 1. Сімяон Полацкі;
 2. Ян Чачот;

3. Янка Купала;
 4. Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч.
14. Як Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч вызначыў жанр “Пінскай шляхты”?
1. Драма;
 2. трагікамедыя;
 3. фарс-вадэвіль;
 4. трагедыя.
15. Ад імя каго вядзеца аповед у паэме Францішка Багушэвіча “Кепска будзе!”?
1. Бацькі;
 2. айчыма;
 3. кумы;
 4. Аліндаркі.
16. Назавіце пісьменнікаў, якія выступілі ў 20-я гг. XXст. у жанры прозы:
1. Кузьма Чорны;
 2. Міхась Зарэцкі;
 3. Міхась Лынькоў;
 4. Іван Мележ;
 5. Цішка Гартны.
17. З якога верша Уладзіміра Жылкі ўзяты ніжэйпрыведзены ўрывак?
- Краіна родная! Так сталася й з табой.
Багацце й хараство твае прыроды
І проішласць слаўную змяшаў чужак з гразёй,
І словы вывеў гідкія для звону.***
1. “Віхор”;
 2. “Меч”;
 3. “Праметэй”;
 4. “Палімпсест”;
 5. “Каваль”.
18. Вызначце ідэю верша Янкі Купалы “Роднае слова”:
1. услаўленне сілы і моцы нацыянальнай душы народа - мовы;
 2. выказванне патрыятычных пачуццяў;
 3. узвелічэнне чалавека працы;
 4. сцвярджэнне нацыянальнай годнасці беларусаў;
 5. паэтызацыя беларускай прыроды.
19. Назавіце жанр п’есы Янкі Купалы “Раскіданае гняздо”:
1. сацыяльна-філасофская драма;
 2. трагікамедыя;
 3. сацыяльна-бытавая камедыя;
 4. драма;
 5. камедыя.
20. Якімі мастацкімі сродкамі Якуб Колас раскрывае маральныя перажыванні Андрэя Плеха ў апавяданні “Малады дубок”?
1. лірычным пейзажам;
 2. іроніяй, сатырай;
 3. алерагічнай прытчай аб дзіўным клубку;

4. сімволікай;
5. паўторамі.

21. У чым выяўляецца лірызм паэмы Якуба Коласа “Новая зямля”?

1. У лірычных адступленнях;
2. у характарыстыцы вобразаў;
3. у пейзажных апісаннях;
4. у лірычным пачуцці паэта да роднага краю, беларускай прыроды;
5. у эпічным стылі паэмы.

22. З якога верша Максіма Багдановіча прыводзіцца ўрывак?

***Бійце ў сэрцы іх — бійце мячамі,
Не давайце чужынцамі быць!
Хай пачуюць, як сэрца начамі
Аб радзімай старонцы бяліць...***

1. “Паміж пяскай Егіпецкай зямлі...”;
2. “Летапісец”;
3. “Пагоня”;
4. “Як Базыль у паходзе канаў...”;
5. “Мяжы”.

23. Якія пытанні знайшлі мастацкае адлюстраванне ў аповяданні Максіма Гарэцкага “Роднае карэнне”?

1. Сцвярджэнне высокай маральнасці і духоўнасці чалавека з народа;
2. вернасць народнай памяці і традыцыям;
3. пачуццё адданасці Бацькаўшчыне;
4. выкрыццё антыгуманнай сутнасці вайны;
5. заклік змагацца за свае нацыянальныя правы.

24. У чым выявілася гуманістычная паэзія Максіма Гарэцкага ў дакументальна-мастацкіх запісках “На імперыялістычнай вайне”?

1. У сцвярджэнні тэзісу пра здольнасць чалавека ў самых невыносных умовах заставацца чалавекам;
2. у апраўданні вайны вызваленчай і раскрыцці сутнасці вайны захопніцкай;
3. у рамантызацыі гераізму салдат на вайне;
4. у адмоўных адносінах да вайны як трагедыі агульначалавечай.

25. Якую асноўную функцыю выконвае ў п’есе Кандрата Крапівы “Хто смяецца апошнім” вобраз Зёлкіна?

1. Зёлкіна-мужа, які сроць пальцы глядзіць на жончыны “шуры-муры” з дырэктарам, бо спадзяецца такім чынам утрымацца на пасадзе.
2. Зёлкіна-падхаліма, які спрыяе росквіту такой з’явы як “гарлахватчына”.
3. Зёлкіна-вучонага, які безаглядна хваліць Гарлахвацкага.

26. Чый вобраз стаў увасабленнем вобраза Маці-Беларусі ў рамане Кузьмы Чорнага “Пошукі будучыні”?

1. Волечкі Нявады;
2. Лізы Ракуцькі;
3. старога Нявады;

4. жонкі Сымона Ракуцькі.
27. У якіх вершах Максіма Танка раскрываецца заходнебеларуская рэчаіснасць?
1. “На пероне”;
 2. “Хмары з захаду”;
 3. “Песня кулікоў”;
 4. “Спатканне”.
28. У якіх творах Пімена Панчанкі выразна гучаць экалагічная тэма?
1. “Прырода надзіва праўдзіва...”;
 2. “Лясы і рэкі”;
 3. “Краіна мая”;
 4. “Той дзень прапаў...”.
29. Патлумачце сэнс назвы рамана Івана Шамякіна “Сэрца на далоні”.
1. Назва твора падпарадкавана ідэі ўдасканалення прафесіяналізму чалавека.
 2. Сэнс назвы – складаны шлях духоўнага станаўлення Тараса.
 3. Сэнс назвы рамана алегарычны, сэрца на далоні – сімвал грамадскіх перамен сярэдзіны 50-х – 60-х гг. у сувязі з выкрыццём культу асобы.
30. Сярод пералічаных твораў назавіце творы Янкі Брыля:
1. “Сірочы хлеб”;
 2. “Роднае карэнне”;
 3. “Маці”;
 4. “Дваццаць”.
31. За што быў раскулачаны Хвёдар Роўба з “Аблавы” Васіля Быкава?
1. Непачціва ставіўся да ўлады;
 2. быў ворагам бальшавікоў;
 3. быў кулаком, эксплуатаваў сялян;
 4. дзякуючы сваёй гаспадарлівасці і працавітасці сямейнікаў выбіўся з беднасці, стаў заможным.
32. Хто з аднавяскоўцаў арганізаваў апошняе паляванне на Хвёдара Роўбу (Васіль Быкаў “Аблава”)?
1. Мікіта Зыркаш;
 2. Зміцер Цыпрукоў;
 3. Міколка Роўба;
 4. Іван Сокур.
33. З якога твора Васіля Быкава ўзяты ніжэйпрыведзены ўрывак?
- Пажар ніхто не тушыў, хутар гарэў грунтоўна і доўга – усю ноч, дагараў у наступны дзень, і паліцаі не падпускалі нікога блізка, самі трымаліся воддаль, -- баяліся выбуху бомбы. А бомба на ўзгорку чакала свае пары.***
1. “Жураўліны крык”;
 2. “Аблава”;
 3. “Знак бяды”;
 4. “Мёртвым не баліць”.
34. Пра каго з герояў “Палескай хронікі” Івана Мележа гаворыць Ганна Чарнушка?

“Як што за язык цягне мяне – каб цябе зачэпіць... Я не ад зла на цябе...А што вочы такія ў цябе – дык мне ёто, напраўдзе, да спадабы! Такіх ні ў кога няма болей! І сам ты – харошы, толькі што маўклівы, унурысты. Усё адно як грэбуеш дзеўкамі ці баішся!”

1. Пра Яўхіма Глушака;
 2. пра Васіля Дзятла;
 3. пра Міканора;
 4. пра Хоню.
35. Сярод пералічаных твораў назавіце творы Уладзіміра Караткевіча.
1. “Паром на бурнай рацэ”;
 2. “Зямля пад белымі крыламі”;
 3. “Адзін лапаць, адзін чунь”;
 4. “Шляхціц Завальня...”.
36. Хто і што паўплывала на станаўленне характару Алеся Загорскага (Уладзімір Караткевіч “Каласы пад сярпом тваім”)?
1. Акім Загорскі і яго апавед пра гісторыю свайго роду;
 2. сялянская сям’я Кагутоў, у якой адбылося “дзядзькаванне” Алеся;
 3. збліжэнне з актрысай Геленай.
37. Уладзімір Караткевіч у першую чаргу вядомы як:
1. паэт;
 2. нарэсіст;
 3. празаік;
 4. вучоны-гісторык.

Частка В.

1. Запішыце сапраўднае прозвішча Змітрака Бядулі.
.....
2. Запішыце назву верша Янкі Купалы, у якім ёсць такія радкі:
Ўстань ты, старонка, родная маці!
Годзе зімовага рабскага сну,
Годзе табе ўжо слёзна ўздыхаці, --
Выйдзе на поле, на сенажаці,
Выйдзі спаткаці вясну!
.....
3. Вызначце правільную адпаведнасць назвы зборніка году яго выдання.
 1. “Родныя з’явы” Якуба Коласа; а) 1912 г.;
 2. “Спадчына” Янкі Купалы; б) 1913 г.;
 3. “Бярозка” Ядвігіна Ш.; в) 1925 г.;
 4. “Крапіва” Кандрата Крапівы г) 1914 г.;
 5. “Вянок” Максіма Багдановіча. д) 1922 г......
4. Які паэтычны прыём ужыты Янкам Купалам у вершы “Я не для вас...”, калі кожны паэтычны слупок пачынаецца паўтарэннем адных і тых жа слоў?
.....
5. Вызначце адпаведнасць твора пісьменніку.
 1. Францішак Багушэвіч; а) “Матчын дар”;

2. Алесь Гарун;
3. Максім Танк;
4. Пімен Панчанка.

- б) “На этапах”;
- в) “Смык беларускі”;
- г) “Горкі жолуд”.

.....
6. Як называецца твор вялікай эпічнай формы, які паказвае жыццё чалавека ў шырокіх сувязях з грамадствам?
.....

7. Напішыце імя і прозвішча галоўнага героя рамана Уладзіміра Караткевіча “Каласы пад сярпом тваім”.
.....

8. Вызначце адпаведнасць.

1. Яська – гаспадар з-пад Вільні;	а) Яўген Скурко;
2. Максім Танк;	б) Францішак Багушэвіч;
3. Алесь Гарун;	в) Кастусь Каліноўскі;
4. Мацей Бурачок.	г) Алесь Прушынскі.
-

РЕПОЗИТОРИЙ ГТТУ ИМ.Ф.СКОРИНЫ